

СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО МАРКУВАННЯ ТОВАРІВ

Маркування, етикетка товару має великий вплив на його просування на ринку, тому сучасні прилавки магазинів радують споживачів достатком яскравих упаковок. Що таке етикетка? Це спосіб маркування харчової, промислової продукції, який кріпиться на тару або сам товар. В Україні вимоги щодо упаковки продуктів харчування регламентовані на законодавчому рівні, щоб споживач міг отримати всю необхідну і достовірну інформацію про товар. Маркування є першочерговим способом надання інформації. Як показує життя, яскрава етикетка з вказаними на упаковці символами «справжній», «домашній», «100%» більше привертають всю увагу споживача до покупки продуктів, хоча можуть не гарантувати достовірність інформації.

Правилами маркування продуктів харчування забороняється обманювати споживачів, вводити в оману недостовірною інформацією про продукт, особливо у випадках, якщо засоби є лікувальними. Заборона стосується і рекламування товару. Маркування - текст, умовні позначення або малюнок, нанесені на товар, а також інші допоміжні знаки, призначені для ідентифікації товару або окремих його властивостей, доведення до споживача інформації про виробників, кількісних і якісних характеристиках товару. Існують такі основні функції маркування як: інформаційна; ідентифікуюча; мотиваційна; емоційна.

Специфічні для маркування вимоги: чіткість тексту та зображень; однозначність тексту, його відповідність споживчим властивостям; використання для маркування незмивних барвників. Носіями виробничого маркування можуть бути етикетки, вкладиші, ярлики, бірки, контрольні стрічки, штампи. Етикетки наносяться друкарським чи іншим способом на товар або упаковку. Крім того, вони можуть бути самостійним носієм інформації, який приклеюється або прикладається до товару. Вкладиші - це різновид етикеток, що призначені для повідомлення відомостей про назву товару, виробника (назву організації, номер зміни). Іноді вкладиші можуть містити короткий опис споживчих властивостей товару, в першу чергу - функціонального призначення. Бірки та ярлики - маркування, що приклеюються або підвішуються до товару. Для них характерні менша інформаційність, обмежений перелік відомостей, відсутність

малюнків. Контрольні стрічки - це носії короткої товарної інформації, що виконується на невеликій стрічці і призначеної для контролю або відновлення відомостей про товар у разі втрати етикетки, бірки або ярлика. Клейма і штампи - носії інформації, призначені для нанесення ідентифікуючих позначень на товари, упаковку, етикетки за допомогою спеціальних пристосувань встановленої форми.

В незалежності від виду маркування та товару ДСТУ 4518-2008 «Продукти харчові. Маркування для споживачів. Загальні правила» висуває такі вимоги: загальні: достовірність, достатність; специфічні: чіткість тексту та малюнок, наочність, однозначність тексту, стійкість та нешкідливість, кількість, якість, виробник, країна, походження. Також ДСТУ 4518-2008 вказує вимоги до маркування різних груп продовольчих товарів. Штриховий код – обов’язковий елемент маркування товарів будь-якого походження, що є прямокутником з комбінацією темних і світлих смужок і цифрових позначок. Перші 2–3 цифри означають країну-виробника (наприклад, Україна – 482), наступні 5 – підприємство-виробник, ще 5 – назва товару, споживчі властивості, розміри, масу, колір. Остання цифра штрихового коду – контрольна – для перевірки правильності зчитування коду сканером.

Наявність штрихового коду є обов’язковою умовою експорту товарів, бо основна його перевага полягає в можливості передавати інформацію про товар через електронний зв’язок. Для більшості споживачів товарів важливо інформаційне маркування, або доведення до суб’єктів усієї необхідної інформації про товар, що пояснюється законом України «Про захист прав споживачів», відповідно до якого продавець зобов’язаний надати споживачу таку інформацію про товар як: адреса виробника; фірмове найменування, назва виробника, виконавця, продавця, імпортера; найменування технічного регламенту або інше позначення про обов’язкове підтвердження відповідності товару; відомості про основні споживчі властивості товарів; про харчові цінності, призначення, про умови застосування та зберігання; правила та умови безпечного використання товарів; термін служби, термін придатності.

Сучасний світ потребує більш екологічного маркування- саме це є запорукою розвитку світу. Стратегія державної екологічної політики затверджена Законом України Про Основні засади державної екологічної політики України на період до 2030 року і визначає, що саме екологічне маркування як інструмент досягнення безпечності для здоров’я людини та стану навколишнього середовища. На сьогодні прийняті стандарти, що встановлюють екологічні критерії для: харчових продуктів (плодів та овочів, оброблених і законсервованих; салатів листових; какао-порошку, шоколаду та виробів кондитерських, цукрових; продукції хлібопекарської, макаронної,

кулінарної, сухарної та борошняної; меду; олії рослинної; продуктів переробки молока та м'яса; продуктів харчових спеціального дієтичного споживання; соусів і майонезів; рибної продукції, ракоподібних та молюсків, оброблених та консервованих).

Підсумовуючи вищенаведене, можна сказати, що маркування товарів регламентується законом про захист прав споживачів. Згідно з яким, кожен покупець повинен знати всю інформацію про продукцію, що він споживає. Ця інформація повинна бути доступною, зрозумілою і очевидною. Саме для цього використовується особливе маркування на етикетках і в документації. Стежити за маркуванням – обов'язок і виробників, і продавців. Якщо магазин продає товар без особливого маркування, він несе за це відповідальність, незалежно від того, чи надав ці дані виробник.

Оскільки споживачі зацікавлені в продукції високої якості, яка відповідає основним вимогам охорони здоров'я і безпеки, виробники розвинених країн вимушені враховувати екологічний фактор. На сьогодні, у багатьох країнах світу знаки екологічного маркування присвоюються провідними організаціями, що захищають права споживачів. Таким чином, система екологічного маркування в Україні розвивається у відповідності міжнародних стандартів та вимог. Продукція з екомаркуванням є кращою у своєму роді, під час її виробництва використовується якісна сировина, що відповідає високим показникам безпеки.

Використані джерела:

1. Берзіна С.В., Богдан О.Д., Пермінова С.Ю., Яковенко Л.О.Настанова щодо вибору продукції з покращеними якісними та екологічними характеристикам. URL :http://gpp.in.ua/images/pdf/ecobook_ua_new.pdf.

2. ДСТУ 4518-2008 «Продукти харчові. Маркування для споживачів. Загальні правила». URL :http://www.gereho.dp.ua/index/info_dstu_4518-2008.html

3. Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-вр>

4. Мандра Г. Маркування імпортованих товарів державною мовою. Юридична газета. 2010. № 33-34. С. 12.

5. Про штрихові коди. URL :<https://gs1ua.org/ua/gs1-system/identifikatsiya-shtrihove-koduvannya/about-barcodes>